

AGATHA
CHRISTIE

Και δεν έμεινε κανένας

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: AND THEN THERE WERE NONE
Από τις Εκδόσεις HarperCollinsPublishers, Λονδίνο 2015

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Και δεν έμεινε κανένας**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Agatha Christie

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γιώργος Μπαρουξής

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Γιαννούσης

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου

© Agatha Christie Limited, 1939. All rights reserved.

The AC Monogram Logo is a trade mark, and AGATHA CHRISTIE, AND THEN THERE WERE NONE and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

© Εξωφύλλου: HarperCollinsPublishers Ltd.

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2018

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Λυχνάρι, με τον τίτλο «Δέκα μικροί νέγροι»
Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Δεκέμβριος 2018, 5.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2815-4

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2816-1

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

AGATHA CHRISTIE

Και δεν έμεινε κανένας

Μετάφραση: Γιώργος Μπαρουξής

Πρόλογος: Ευτυχία Γιαννάκη

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Η μυστηριώδης υπόθεση στο Στάιλς

Πέντε μικρά γουρουνάκια

Φόνοι με αλφαβητική σειρά

Έγκλημα στο Οριάν Εξηρές

Ο Πουαρό ερευνά

Φόνος στο πρεσβυτέριο

Το πτώμα στη βιβλιοθήκη

Και δεν έμεινε κανένας

Δέκα ύποπτοι για φόνο

Μια αυτοβιογραφία

*Στον ΚΑΡΛΟ και στη ΜΕΡΙ
Αυτό είναι το βιβλίο τους,
αφιερωμένο με πολλή αγάπη...*

Πρόλογος στην ελληνική έκδοση

Υπάρχει τέλειο κατά συρροήν έγκλημα; Ή, έστω, τέλειο έγκλημα στο χαρτί, σχεδιασμένο με τέτοια ακρίβεια, ώστε να είναι αδύνατον να εντοπιστεί ο ένοχος, όταν δε θα μείνει πια κανένας; Φαίνεται ότι για τη βασίλισσα της αστυνομικής λογοτεχνίας υπήρξε και σχεδιάστηκε με λεπτομέρεια σε αυτό το βιβλίο, που αποτελεί ένα από τα πιο αγαπητά έργα της και σημείο αναφοράς όχι μόνο για την ίδια, αλλά και για την παγκόσμια αστυνομική λογοτεχνία.

Η Άγκαθα Κρίστι στις σημειώσεις της ισχυρίζεται ότι το κίνητρό της, όταν άρχισε να γράφει αυτή την ιστορία, ήταν ακριβώς αυτή η δυσκολία, η δημιουργία της πλοκής μιας σειράς φόνων στην οποία θα ήταν ακατόρθωτο να βρεθεί ο ένοχος με βεβαιότητα. «Έγραφα το βιβλίο γιατί ήταν τόσο δύσκολο να το κάνω και αυτή η ιδέα με γοήτευσε. Δέκα άνθρωποι έπρεπε να πεθάνουν χωρίς αυτό να καταντήσει γελοίο ή ο ένοχος να είναι προφανής». (Agatha Christie, An Autobiography, σ. 488)

Το βιβλίο δημοσιεύτηκε πρώτη φορά στη Βρετανία το 1939 με τον τίτλο Δέκα μικροί νέγροι. Η λέξη «νέγροι» θεωρήθηκε προσβλητική στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου το έργο κυκλοφόρησε το 1940 με τον τίτλο που χρησιμοποιείται στην παρούσα έκδοση. Το ίδιο συνέβη και με το ποίημα του Σέπτιμους Ουίνερ που βρίσκεται στην καρδιά του γρίφου της ιστορίας και αρχικά έφερε τον τίτλο «Δέκα μικροί Ινδιάνοι». Η λέξη «Ινδιάνοι» αντικαταστάθηκε από τη λέξη «Στρατιώτες». Πέρα από τις αλλαγές στους τίτλους, το 1943 η Άγκα-

θα Κρίστι παρουσίασε τη θεατρική μεταφορά του έργου της, επιλέγοντας μια πιο ευχάριστη κατάληξη από αυτήν του μυθιστορήματος.

Όσες αλλαγές κι αν έγιναν, όσες μεταφορές και μεταπλάσεις κι αν γνώρισε το συγκεκριμένο έργο, ο πυρήνας του, η ιστορία της δολοφονίας δέκα ανθρώπων σε ένα νησί, όχι δέκα τυχαίων ανθρώπων, αλλά δέκα ανθρώπων που έχουν ήδη δολοφονήσει κάποιον όταν φτάνουν εκεί, προσκεκλημένοι μέσω επιστολών από έναν άγνωστο, εξακολουθεί να αποτελεί έναν από τους πιο γνωστούς και περιπλοκούς γρίφους στην αστυνομική λογοτεχνία και να κεντρίζει το ενδιαφέρον των αναγνωστών έως σήμερα.

Θα αρκούσαν, άραγε, μόνον ο γρίφος, το τέλειο σκηνικό του απομονωμένου νησιού και ο σχεδιασμός μιας πλοκής σε λεπτομέρεια, δηλαδή μόνο το πρώτο επίπεδο ανάγνωσης της ιστορίας, για να εξακολουθεί να παραμένει το έργο τόσο ζωντανό ως τις μέρες μας; Είναι, άραγε, μόνο η αναζήτηση του δολοφόνου που κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη ή μήπως υπάρχουν κι άλλα επίπεδα κρυμμένα κάτω από το προφανές της πλοκής, που, μάλιστα, κρύβονται τόσο καλά, ίσως καλύτερα ακόμη και από τον ίδιο τον δολοφόνο της ιστορίας; Η άποψή μου για το συγκεκριμένο έργο είναι ότι η διακριτική πολυπλοκότητα κάτω από τον γρίφο είναι αυτή που κρατά την ιστορία όχι μόνο ζωντανή, αλλά και εξαιρετικά δημοφιλή έως σήμερα.

Τι εννοώ λέγοντας «διακριτική πολυπλοκότητα». Ενώ ο αναγνώστης έχει την αίσθηση ότι διαβάσει μια αφήγηση μυστηρίου, στην οποία αναζητά τον δολοφόνο, στην πραγματικότητα βουτάει σε ένα πολύ πιο σκοτεινό σύμπαν από αυτό που φαντάζεται αρχικά. Και δε μιλώ μόνο για τον φόβο, τη δοκιμασία των ορίων του, την αμφισβήτηση των βεβαιοτήτων του, του τρόπου σκέψης του και τη μελέτη, σε κάποιον βαθμό, της ψυχολογίας των ηρώων με το νοσηρό παρελθόν, μιλώ κυρίως για την καταβύθιση σε έναν κόσμο ασάφειας, που στήνει η συγγραφέας, ένα περίκλειστο σχήμα ανασφάλειας και ακραίας αβεβαιότητας, όπου οι έννοιες του καλού και του κακού, της τάξης, της σιγουριάς και της κατανόησης όχι μόνο του ατόμου

αλλά και του κόσμου κλονίζονται. Το βιβλίο εκφράζει άλλωστε την περίοδο που μεσολαβεί ανάμεσα σε δύο παγκοσμίους πολέμους.

Οι αστυνομικές ιστορίες της Άγκαθα Κρίστι συμπιπτουν με τη χρυσή εποχή του βρετανικού αστυνομικού μυθιστορήματος και είναι πολλοί οι αναλυτές που θέλουν την άνθησή του εκείνη την περίοδο να οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι, μέσω μιας δομημένης αφήγησης, επιχειρεί να βάλει σε τάξη τον κόσμο, έναν κόσμο που είναι χαστικός και γεμάτος ανατροπές, με τα πλήθη να συρρέουν στα αστικά κέντρα, όπου η ζωή αποχωρίζεται τις βεβαιότητες, τους ρυθμούς και τη σταθερότητα του αγροτικού παρελθόντος της. Ο γείτονας γίνεται ένας άγνωστος, το έγκλημα και η αγριότητα караδοκούν στην επόμενη στροφή στο πεζοδρόμιο, το παράλογο είναι κυρίαρχο, τα λαϊκά στρώματα προσπαθούν να καταλάβουν το νέο αστικό περιβάλλον και καταναλώνουν αφειδώς τα δημοφιλή λαϊκά αναγνώσματα μυστηρίου για να τα εγκαταλείψουν στη συνέχεια στις αποβάθρες του τρένου, όπως θα έκαναν με κάποιο περιοδικό. Κάποιοι τα διαβάζουν ως διάλειμμα στη λεγόμενη σοβαρή λογοτεχνία, για να διασκεδάσουν ή για να δοκιμάσουν την ικανότητά τους στην επίλυση των γρίφων. Το λεγόμενο «whodunit», δηλαδή ποιος έκανε το έγκλημα, κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον, ενώ σιγά σιγά εμφανίζεται το «whydunit», δηλαδή γιατί το έκανε, ποια ήταν τα κίνητρα του δολοφόνου και άρα τα ψυχολογικά και κοινωνικά αίτια μιας ακραίας κατάστασης όπως είναι το έγκλημα.

Τα βιβλία της Άγκαθα Κρίστι συχνά σχολιάζονται ως συντηρητικά, αντιπροσωπευτικά της μεσαίας ή της ανώτερης αστικής τάξης, που μοιάζει να θέλει να απέχει από το άγχος της κοινωνικής και της οικονομικής πραγματικότητας των αρχών του 20ού αιώνα και της περιόδου της Μεγάλης Ύφεσης, ζώντας στις απομονωμένες επαύλεις της. Τα αγροτικά σκηνικά των ιστοριών της για πολλούς αναλυτές παραπέμπουν στη νοσταλγία γι' αυτό που χάνεται, ενώ η έμφαση που η ίδια δίνει στην πλοκή, καθώς λάτρευε τα μαθηματικά και τους γρίφους, για αρκετούς μεταφράζεται σε αδυναμία ανάπτυξης χαρακτήρων που έχουν βάθος και πολυπλοκότητα.

Διαβάζοντας κανείς προσεκτικά το συγκεκριμένο έργο, θα βρει σχετικά εύκολα τις απαντήσεις σε αυτή την κριτική. Αποδομώντας κάθε βεβαιότητα και κάθε ξεκάθαρο ρόλο για τους ήρωές της στη συγκεκριμένη ιστορία, η Άγκαθα Κρίστι καταφέρνει να δημιουργήσει μια καλειδοσκοπική παρατήρηση της ανθρωπίνης φύσης, εστιάζοντας στη ρευστότητα του εαυτού που συναντά κανείς μόνο στις μεταμοντέρνες αφηγήσεις. Κι εδώ προκύπτει ένα φοβερό οξύμωρο: Πώς με αυτή την τόσο καλά δομημένη ιστορία, με τους χαρακτήρες της να μοιάζουν σχεδιασμένοι τόσο καθαρά και συχνά με αδρά, ως εξόφθαλμα, χαρακτηριστικά που υπηρετούν την πλοκή η συγγραφέας πετυχαίνει να στήσει μια αφήγηση όπου τίποτα δεν είναι βέβαιο και τίποτα δεν είναι σαφές;

Θύμα και θύτης ταυτίζονται. Δικαστής και ένοχος γίνονται ένα και το αυτό. Ερευνητής και ύποπτος συγχέονται. Τα όρια της αλήθειας και του ψεύδους, του ηθικού και του ανήθικου, του δικαίου και του αδίκου, της λογικής και του παραλόγου, της παρουσίας και της απουσίας συγχέονται όλο και περισσότερο όσο ξεδιπλώνεται η ιστορία.

Είναι, λοιπόν, απλώς η αστική τάξη που διασκεδάξει με γρίφους; Όποιος δε μείνει μόνο στο πρώτο επίπεδο της ανάγνωσης θα δει να ξεδιπλώνεται μπροστά του η πραγματικότητα μιας ολόκληρης εποχής και μιας αμήχανης αστικής τάξης της εποχής που δεν ξέρει πώς να διαχειριστεί όσα προηγήθηκαν, αλλά και τις φοβερές αλλαγές που διαισθάνεται ότι έρχονται. Ήταν στις προθέσεις της Άγκαθα Κρίστι άραγε; Είχε στο μυαλό της μέσω της μικρογραφίας της κοινωνίας της που στριμώχνει στο υποβλητικό σκηνικό του απομονωμένου νησιού της να καθρεφτίσει τη ρευστότητα του κόσμου που την περιέβαλλε; Προέκυψε συνειδητά αυτή η πολλαπλότητα των επιπέδων της αφήγησης, έτσι που όσο πιο δομημένη είναι τόσο πιο ρευστή να μοιάζει η πραγματικότητα την οποία αναπαριστά;

Τελικά, μάλλον έχει ελάχιστη σημασία η πρόθεση του δημιουργού σε αυτή την περίπτωση. Διαβάζοντας για πολλοστή φορά το συγκεκριμένο έργο, μου ήρθε στο μυαλό μια φράση του Αλμπέρ Καμί για τη Δίκη του Φραντς Κάφκα. «Εξαιτίας ενός περιέργου μα προφα-

νούς παραδόξου, όσο πιο αλλόκοτες είναι οι περιπέτειες του ήρωα τόσο πιο αισθητή γίνεται η φυσικότητα της αφήγησης. Είναι ανάλογη με τη διαφορά που υπάρχει στο αλλοπρόσαλλο μιας ανθρώπινης ζωής και στην απλότητα με την οποία τούτος ο άνθρωπος το δέχεται» (Αλμπέρ Καμί, Ο μύθος του Σίσυφου, σ. 172-173). Το ίδιο συμβαίνει και σε αυτή την αφήγηση μυστηρίου, τηρουμένων των αναλογιών, βεβαίως. Όσο πιο καλά δομημένη είναι η πλοκή τόσο πιο αδόμητη και παράλογη μοιάζει η πραγματικότητα. Όσο ξεδιπλώνεται η καλοσχεδιασμένη δράση των χαρακτήρων τόσο πιο ρευστός και άπιαστος γίνεται ο εαυτός τους. Δεν είναι μόνο η έννοια της δικαιοσύνης, του ηθικού ή του ανήθικου, του αθώου και του ενόχου, είναι το παράλογο της ίδιας της ύπαρξης και της κοινωνίας που κρύβεται στον πυρήνα αυτού που εκ πρώτης όψεως μοιάζει με απλό μαθηματικό σχήμα.

Τελικά, μάλλον αυτή είναι η μαεστρία της Άγκαθα Κρίστι, της πιο δημοφιλούς δημιουργού ιστοριών μυστηρίου: η ικανότητά της να κρύβει την πολυπλοκότητα μέσα σε σχήματα που μοιάζουν απλά. Ή να μας ξεγελά με την πολυπλοκότητα του γρίφου σαν ταχυδακτυλουργός που κάποια στιγμή θα εμφανίσει έναν άσο από το μανίκι του. Και αυτός ο άσος δεν είναι απλώς η αναμενόμενη ανατροπή κατά την αποκάλυψη του ενόχου, αλλά η μη αναμενόμενη αποκάλυψη του ίδιου μας του εαυτού ως ενόχου, ως καλού και ταυτόχρονα κακού στα μικρά και τα μεγάλα τα οποία έχουμε να διαχειριστούμε στην καθημερινότητά μας. Κι αυτό είναι τελικά που κάνει το έργο της κλασικό και μήτρα των ιστοριών μυστηρίου που ακολούθησαν με τα χρόνια. Η αναζήτηση της αλήθειας για τον ίδιο μας τον εαυτό, που επιδέξια κρύβεται κάτω από το παιχνίδι της αναζήτησης ενός δολοφόνου.

Πέρα από το επίπεδο του νοήματος, το οποίο βεβαίως είναι και το σημαντικότερο σε ένα έργο τέχνης, μαζί με το συναίσθημα που θα γεννήσει στον αναγνώστη, δεδομένου ότι μπορεί να ξεχάσεις την πλοκή αλλά δε θα ξεχάσεις ποτέ πώς σε έκανε να νιώσεις, το συγκεκριμένο έργο έχει επιπλέον ενδιαφέρον σε σχέση με κάποιες λε-

πτομέρειες τεχνικού τύπου. Υπάρχει καθαρά αυτό που συχνά αποκαλείται «διπλή πλοκή», που υποσκάπτει τα θεμέλια της μοναδικής αλήθειας την οποία αναζητά ο αναγνώστης. Και αυτό επιτυγχάνεται μέσω της πολυφωνίας και της ετερογλωσσίας που προκύπτει από την έλλειψη ενός και μοναδικού ντετέκτιβ όσο ξεδιπλώνεται η ιστορία. Ο όρος «ετερογλωσσία» χρησιμοποιείται για να περιγράψει ακριβώς τη συνύπαρξη, αλλά και τις συγκρούσεις που προκύπτουν στην αφήγηση, καθώς εκφέρεται ο λόγος των χαρακτήρων, των αφηγητών ή και του ίδιου του συγγραφέα. Ο αναγνώστης διατρέχει το νήμα της πλοκής μέσω της σκέψης χαρακτήρων και αφηγητών που αναιρούνται και επανέρχονται, που αλλάζουν ρόλους και κρύβονται ή αποκαλύπτονται μέχρι να ξανακρυφτούν, σε ένα σύμπαν όπου η ετερογλωσσία επιτείνει το σασπένς και καθιστά τα πάντα ρευστά και ανοιχτά.

Το έργο στο μεγαλύτερο μέρος του στηρίζεται στην τριτοπρόσωπη αφήγηση, ωστόσο ενσωματώνει και στοιχεία πρωτοπρόσωπης αφήγησης μέσω ενός χειρογράφου που επισυνάπτεται ως ξεχωριστό κομμάτι του μυθιστορήματος. Ο πανταχού παρών αφηγητής εισέρχεται στο μυαλό όλων των χαρακτήρων / προσκεκλημένων / υπόπτων / θυμάτων μέσω επιστολών, χειρογράφων, ενός ποιήματος, ενός έργου, δηλαδή, μέσα στο έργο, που καθορίζει την εξέλιξη της πλοκής και την επιλογή του επόμενου θύματος κάθε φορά. Τα κεφάλαια διαιρούνται σε επιμέρους επεισόδια, παραπέμποντας συχνά στα μέρη ενός θεατρικού έργου. Δεν είναι τυχαίο ότι η ίδια η συγγραφέας το μετέτρεψε λίγο αργότερα σε θεατρικό κείμενο, ενώ δεν είναι λίγοι οι κριτικοί που ξεχωρίζουν τα θεατρικά στοιχεία στη γραφή του συγκεκριμένου κειμένου.

Πέρα όμως από τις τεχνικές λεπτομέρειες, «η νίκη της Άγκαθα Κρίστι στο συγκεκριμένο έργο», όπως ισχυρίζεται ο Ρόμπερτ Μέριλ, «είναι ότι μας αναγκάζει να εμπλακούμε σε απίθανες λύσεις που δεν μπορούμε να αγνοήσουμε, ακόμη κι αν δεν μπορούμε να τις πιστέψουμε (Robert Merrill, Christie's Narrative Games. Theory and Practice of Classic Detective Fiction, σ. 90).

Άλλωστε, η ίδια η Άγκαθα Κρίστι στην αυτοβιογραφία της εξηγεί πολύ καθαρά τις προθέσεις της γράφοντας ένα αστυνομικό μυθιστόρημα: «Το ζητούμενο σε μια καλή αστυνομική ιστορία ήταν ότι θα έπρεπε να είναι κάποιος προφανής, αλλά την ίδια στιγμή, για κάποιον λόγο, θα ανακάλυπτες ότι δε θα ήταν προφανής, ότι αυτός δε θα μπορούσε πιθανώς να το έχει κάνει. Παρόλο που, φυσικά, θα το είχε κάνει» (*Agatha Christie, An Autobiography*, σ. 262).

Κλείνοντας, θα λέγαμε ότι η αστυνομική λογοτεχνία συναρπάζει ως τις μέρες μας όχι μόνο χάρη στην πολυπλοκότητα του γρίφου γύρω από ένα έγκλημα, αλλά γιατί αναδεικνύει την πολυπλοκότητα των αιτίων του εγκλήματος, των διάφορων κοινωνικών, ψυχολογικών, ηθικών και φυσικών προεκτάσεων της βίας. Στην πραγματικότητα, δε βάζει σε τάξη το χάος μέσω μιας καλά δομημένης αφήγησης, αλλά ξεδιπλώνει τις εκφάνσεις του παραλόγου, του ασταθούς και του ρευστού της ύπαρξης με έναν εύληπτο τρόπο.

Δεν είναι να απορεί κανείς που, παρά τις κριτικές, παρά τις ενστάσεις άλλων συγγραφέων και αναλυτών σε σχέση με την πλοκή και τους χαρακτήρες, το συγκεκριμένο έργο το 2015 ψηφίστηκε ως το πιο δημοφιλές της Άγκαθα Κρίστι σε ψηφοφορία όπου συμμετείχαν λάτρεις του έργου της από περισσότερες από εκατό χώρες. Επομένως, μάλλον κρατάμε στα χέρια μας την πιο δημοφιλή ιστορία της πιο δημοφιλούς συγγραφέως στην ιστορία της αστυνομικής λογοτεχνίας. Άρα, με έναν τρόπο, τον πιο δημοφιλή αστυνομικό γρίφο που στήθηκε ποτέ και άντεξε στον χρόνο.

Ευτυχία Γιαννάκη

Βιβλιογραφία

Agatha Christie, *An Autobiography*. Γλασκώβη, Fontana Books, 1978.

Albert Camus, *Ο μύθος του Σίσυφου*, Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη, 2007.

Merrill, Robert, *Christie's Narrative Games. Theory and Practice of Classic Detective Fiction*. Επιμ. Jerome H. Delamater και Ruth Prigozy. Κονέκτικατ, Λονδίνο: Greenwood Press, 1997, 87-101.

Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου

Άντονι Τζέιμς Μάρστον

Ανεύθυνος νεαρός που σκότωσε δύο παιδιά οδηγώντας με υπερβολική ταχύτητα. Το πρώτο θύμα.

Έθελ Ρότζερς

Μαγείρισσα, σύζυγος του Τόμας Ρότζερς. Αυτή και ο άνδρας της σκότωσαν την άρρωστη εργοδότριά τους (δεν της έδωσαν ένα απαραίτητο φάρμακο όταν έπρεπε).

Στρατηγός Τζον Γκόρντον Μακάρθουρ

Ήρωας του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, που έστειλε εν γνώσει του στον θάνατο έναν αξιωματικό που ήταν εραστής της γυναίκας του.

Τόμας Ρότζερς

Μπάτλερ, σύζυγος της Έθελ. Βλέπε παραπάνω.

Έμιλι Κάρολαϊν Μπρεντ

Ηλικιωμένη πουριτανή γεροντοκόρη. Έδιωξε από το σπίτι της μια υπηρέτριά της, όταν έμεινε έγκυος, κι εκείνη αυτοκτόνησε.

Δόκτωρ Έντουαρντ Τζορτζ Άρμστρονγκ

Γνωστός γιατρός. Στην αρχή της καριέρας του μπήκε στο χειρουργείο.

γείο μεθυσμένος, με αποτέλεσμα να πεθάνει η ηλικιωμένη ασθενής του.

Ουίλιαμ Χένρι Μπλορ

Πρώην αστυνομικός. Με τη μαρτυρία του σε μια δίκη καταδίκασε εν γνώσει του σε ισόβια έναν αθώο, ο οποίος πέθανε πολύ γρήγορα στη φυλακή.

Φίλιπ Λόμπαρντ

Τυχοδιώκτης. Όταν ήταν στον στρατό, προκάλεσε τον θάνατο πολλών συναδέλφων του ιθαγενών όταν έκλεψε όλα τα τρόφιμα και τους εγκατέλειψε να πεθάνουν.

Βέρα Ελίζαμπεθ Κλείθορν

Γυμνάστρια σε σχολείο. Άφησε να πνιγεί ένα παιδί για να πάρει τον τίτλο και την περιουσία του ένας άνδρας που της είχε πει ότι την αγαπούσε και ο οποίος κατάλαβε τι είχε κάνει και την εγκατέλειψε.

Δικαστής Λόρενς Τζον Γουόργκρεϊβ

Συνταξιούχος δικαστής, σοβαρά άρρωστος, με λίγο χρόνο ζωής.

Σερ Τόμας Λεγκ και επιθεωρητής Μείν

Αστυνομικοί της Σκότλαντ Γιαρντ, που συζητούν την υπόθεση στον επίλογο χωρίς να μπορέσουν να βρουν μια ικανοποιητική εξήγηση.

Σημείωμα της συγγραφέως

Έγραψα αυτό το βιβλίο γιατί ήταν τόσο δύσκολο, που έβρισκα συναρπαστική την ιδέα. Δέκα άτομα έπρεπε να πεθάνουν χωρίς το εγχείρημα να γίνει γελοίο ή να είναι προφανές ποιος είναι ο δολοφόνος. Το έγραψα έπειτα από τρομερά εκτεταμένο σχεδιασμό και είμαι ευχαριστημένη με το τελικό αποτέλεσμα. Είναι καθαρό, απλό, αρκούντως ακατανόητο και, παρ' όλα αυτά, έχει μια απόλυτα λογική εξήγηση. Πραγματικά, χρειάστηκε να υπάρξει ένας επίλογος για να το εξηγήσω. Υπήρξαν θετικές αντιδράσεις και κριτικές, αλλά εκείνη που ήταν πιο ευχαριστημένη ήμουν εγώ, γιατί ήξερα καλύτερα από κάθε κριτικό πόσο δύσκολο ήταν.

Στη γωνία ενός βαγονιού της πρώτης θέσης για καπνίζοντες, ο δικαστής Γουόργκρεϊβ, άρτι συνταξιοδοτηθείς, κάπνιζε ένα πούρο και διάβαζε με ενδιαφέρον στους *Τάιμς* τις πολιτικές ειδήσεις.

Άφησε την εφημερίδα και κοίταξε από το παράθυρο. Διέσχιζαν το Σόμερσετ. Έβριξε μια ματιά στο ρολόι του. Ακόμη δύο ώρες.

Ανακεφαλαίωσε νοερά όσα είχαν γραφτεί στις εφημερίδες για τη Νήσο Σόλτζερ*. Πρώτα η αγορά του από έναν Αμερικανό εκατομμυριούχο, ο οποίος ήταν τρελός με την ιστιοπλοΐα, και έπειτα η περιγραφή του πολυτελούς σύγχρονου σπιτιού που είχε χτίσει σε αυτό το μικρό νησί έξω από τα παράλια του Ντέβον. Το ατυχές γεγονός ότι η τρίτη σύζυγος του Αμερικανού εκατομμυριούχου, την οποία παντρεύτηκε πρόσφατα, αποδείχθηκε κακή ιστιοπλόος είχε ως αποτέλεσμα να μπει πωλητήριο στο σπίτι και το νησί. Είχαν εμφανιστεί διάφορες αγγελίες που τα περιέγραφαν και τα δύο με τον πιο ενθουσιώδη τρόπο. Μετά ακολούθησε η πρώτη λιτή δήλωση ότι αγοράστηκαν από κάποιον κύριο Όουεν. Κατόπιν άρχισαν οι διαδόσεις από τους αρθρογράφους

* Νήσος του Στρατιώτη. (Σ.τ.Μ.)

των κουτσομπολίστικων στηλών. Η Νήσος Σόλτζερ στην πραγματικότητα αγοράστηκε από τη δεσποινίδα Γκάμπριελ Τερλ, τη σταρ του Χόλιγουντ! Ήθελε να μείνει μερικούς μήνες εκεί προκειμένου να απαλλαγεί από την ταλαιπωρία της δημοσιότητας! Η στήλη *Μπίζι Μπι* είχε υπαινιχθεί διακριτικά ότι θα έμενε εκεί κάποιο μέλος βασιλικής οικογένειας! Η στήλη *Κύριος Μέριγουε-δερ* είχε ενστερνιστεί φήμες ότι το νησί αγοράστηκε για τον μήνα του μέλιτος ενός ζευγαριού: ο νεαρός λόρδος Λ. είχε παραδοθεί επιτέλους στα βέλη του έρωτα! Η στήλη *Τζόνας* έγραψε ότι, σύμφωνα με εξακριβωμένες πληροφορίες, είχε αγοραστεί από το Ναυαρχείο που ήθελε να διεξαγάγει εκεί μερικά άκρως απόρρητα πειράματα!

Η Νήσος Σόλτζερ ήταν συνέχεια στις ειδήσεις!

Ο δικαστής Γουόργκρεϊβ έβγαλε ένα γράμμα από την τσέπη του. Ο γραφικός χαρακτήρας ήταν σχεδόν ακατανόητος, αλλά κάποιες φράσεις εδώ κι εκεί διαβάζονταν με απρόσμενη ευκολία. *Αγαπητέ μου Λόρενς... τόσα χρόνια αφότου έμαθα νέα σου... πρέπει να έλθεις στη Νήσο Σόλτζερ... το πιο μαγευτικό μέρος... τόσο πολλά να συζητήσουμε... το παρελθόν... επικοινωνία με τη φύση... απολαύσεις τον ήλιο... 12.40 από το Πάντινγκτον... θα σε περιμένω στο Όουκμπριτζ... Και η αποστολέας υπέγραφε με μια φιοριτούρα: *Δική σου πάντα, Κόνστανς Κάλμινγκτον.**

Ο δικαστής Γουόργκρεϊβ προσπάθησε να θυμηθεί πότε ακριβώς είδε τελευταία φορά τη λαίδη Κόνστανς Κάλμινγκτον. Πρέπει να ήταν πριν από επτά... όχι... πριν από οκτώ χρόνια. Τότε η λαίδη ετοιμαζόταν να φύγει για την Ιταλία, για να απολαύσει τον ήλιο και να ζήσει σε αρμονία με τη φύση και τους χωρικούς. Αργότερα άκουσε ότι η λαίδη κατέληξε στη Συρία, για να απολαύσει έναν ακόμη πιο δυνατό ήλιο και να ζήσει σε αρμονία με τη φύση και τους βεδουίνους.

Η Κόνστανς Κάλμινγκτον, σκέφτηκε, ήταν ακριβώς ο τύπος της γυναίκας που θα μπορούσε να αγοράσει ένα νησί και να καλύψει τον εαυτό της με ένα τέτοιο μυστήριο! Ο δικαστής Γουόρ-

γκρεΐβ έκανε ένα καταφατικό νεύμα επιδοκίμασίας της λογικής του και μετά άφησε το κεφάλι του να κρεμάσει...

Τον πήρε ο ύπνος...

II

Η Βέρα Κλείθορν, καθισμένη σε ένα βαγόνι της τρίτης θέσης μαζί με άλλους πέντε ταξιδιώτες, έγειρε το κεφάλι πίσω και έκλεισε τα μάτια της. Έκανε τρομερή ζέστη στο τρένο σήμερα! Θα ήταν ωραία στη θάλασσα! Ήταν πραγματικά πολύ τυχερή που βρήκε αυτή τη δουλειά. Όταν αναζητούσες κάποια θέση για τις διακοπές, σχεδόν πάντα κατέληγες να φροντίζεις ένα κοπάδι παιδιά. Οι θέσεις γραμματέως σε περίοδο διακοπών ήταν δυσεύρετες. Ακόμη και το γραφείο ευρέσεως εργασίας δεν είχε πολλές ελπίδες.

Και μετά ήρθε η επιστολή:

Βρήκα το όνομά σας και τις συστάσεις σας από το Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας. Με πληροφόρησαν ότι σας γνωρίζουν προσωπικώς. Θα πληρώσω ευχαρίστως τον μισθό που ζητάτε και θα περιμένω να αναλάβετε τα καθήκοντά σας στις 8 Αυγούστου. Το τρένο αναχωρεί στις 12.40 από το Πάντινγκτον και θα σας περιμένει κάποιος στον σταθμό του Όουκμπριτζ. Εσωκλείω πέντε χαρτονομίσματα της μίας λίρας για τα έξοδα.

*Με εκτίμηση,
Γιούνα Νάνσι Όουεν*

Στο πάνω μέρος της επιστολής, η τυπωμένη διεύθυνση, Νήσος Σόλτζερ, Στίκλαβεν, Ντέβον...

Νήσος Σόλτζερ! Τελευταία οι εφημερίδες έγραφαν συνέχεια για αυτό το μέρος! Άφηναν κάθε είδους υπαινιγμούς και κατέγραφαν ενδιαφέρουσες φήμες. Αν και οι περισσότερες μάλλον

δεν ήταν αλήθεια. Όμως το σπίτι σίγουρα είχε χτιστεί από έναν εκατομμυριούχο και έλεγαν ότι ήταν η τελευταία λέξη από πλευράς πολυτέλειας.

Η Βέρα Κλείθρον, κουρασμένη από την πρόσφατη θητεία της στο σχολείο, σκέφτηκε: *Η θέση της γυμνάστριας σε ένα σχολείο τρίτης κατηγορίας δεν είναι και κανένα κελεπούρι... Αν μπορούσα, τουλάχιστον, να βρω μια δουλειά σε κάποιο σχολείο της προκοπής...*

Και μετά, με ένα παγερό σφίξιμο στην καρδιά, συνέχισε τις σκέψεις της.

Όμως, είμαι τυχερή που έχω ακόμη κι αυτή τη θέση. Σε κανέναν δεν αρέσουν οι εργαζόμενοι που έχουν περάσει από ανάκριση, έστω κι αν ο ανακριτής με απάλλαξε από κάθε κατηγορία!

Μάλιστα, την είχε συχαρεί για την ετοιμότητα πνεύματος και το κουράγιο που επέδειξε. Για ανάκριση, δε θα μπορούσε να πάει καλύτερα. Και η κυρία Χάμιλτον ήταν η προσωποποίηση της καλοσύνης απέναντί της. Μόνο ο Χιούγκο... όμως όχι... δε θα σκεφτόταν τον Χιούγκο!

Ξαφνικά, παρά τη ζέστη μέσα στο βαγόνι, τη διαπέρασε ρίγος. Ευχήθηκε να μην πήγαινε στη θάλασσα. Μια εικόνα εμφανίστηκε καθαρά στον νου της: Το κεφάλι του Σίριλ να ανεβοκατεβαίνει, να κολυμπά προς τον βράχο... Πάνω κάτω, πάνω κάτω... Κι εκείνη να κολυμπά με άνετες απλωτές πίσω του... να σκίζει τη θάλασσα, ξέροντας όμως με απόλυτη βεβαιότητα ότι δε θα προλάβαινε...

Η θάλασσα... το βαθύ γαλάζιο ζεστό νερό... τα πρωινά που περνούσε ξαπλωμένη στην άμμο... ο Χιούγκο... ο Χιούγκο που είχε πει ότι την αγαπά...

Όμως δεν έπρεπε να σκέφτεται τον Χιούγκο...

Άνοιξε τα μάτια και κοίταξε συνοφρυωμένη τον άνδρα απέναντί της. Ψηλός, μελαψός, με ανοιχτόχρωμα μάτια, κάπως κοντά μεταξύ τους, και αλαζονικό, σχεδόν σκληρό στόμα.

Βάζω στοίχημα ότι έχει βρεθεί σε ενδιαφέροντα μέρη στον κόσμο και έχει δει ενδιαφέροντα πράγματα, σκέφτηκε.

*Τώρα μικρός στρατιώτης υπήρχε μόνο ένας,
πήγε και κρεμάστηκε και δεν έμεινε κανένας.*

Δέκα άγνωστοι μεταξύ τους άνθρωποι φτάνουν στο Σόλτζερ, ένα μικρό νησί στα ανοικτά του Ντέβον. Τους έχει προσκαλέσει όλους στη μοναδική έπαυλη του νησιού ένας μυστηριώδης οικοδεσπότης.

Καθώς μαζεύονται για να δειπνήσουν, ένας δίσκος γραμμοφώνου αρχίζει να παίζει και η φωνή του αόρατου οικοδεσπότη τούς κατηγορεί ότι καθένας τους κρύβει το δικό του ένοχο μυστικό. Προτού τελειώσει η βραδιά, ένας από όλους τους πέφτει νεκρός. Οι υπόλοιποι συνειδητοποιούν με τρόμο ότι βρίσκονται παγιδευμένοι σ' ένα έρημο νησί, μ' έναν δολοφόνο ανάμεσά τους. Έναν δολοφόνο που ετοιμάζεται να χτυπήσει ξανά... και ξανά...

Το πιο ευφυές στη σύλληψή του έργο της Κρίστι, που έχει μεταφραστεί σε πάνω από πενήντα γλώσσες. Το 2015 αναδείχθηκε σε διεθνή ψηφοφορία ως το καλύτερο μυθιστόρημά της. Είναι το μεγαλύτερο μπεστ σέλερ της αστυνομικής λογοτεχνίας διαχρονικά.

AGATHA
CHRISTIE

2 ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**

www.psychogios.gr

ISBN: 978-618-01-2815-4

ΚΩΔ. ΜΗΧΡΗΣ: 22240

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ